

Jakov – nov čovjek

- ❑ Spreman za prvu zapovijed (35,11):
- “Budi plodan i rasti!” (11)
- Nov pristup objavi
  - ❑ mnoštvo naroda, kraljevi (v11)
  - ❑ zemlja (v12)
  - ❑ ⇔ Kruha, ruha, sigurnost (28,20)
- Prinosi žrtvu = pristanak (v14)
  - ❑ Bog otaca (Abraham, Izak v12)
- Nije kraj puta
  - ❑ Koga će blagosloviti u 47,7:
  - ❑ Faraona (47,7)

Jakov otac i djed

- Sin Josip – mrtav? (37,35)
  - Susret pun ganuća (46,29)
  - Knjiga završava smrću Josipovom (Post 50)
- Manaše i Efrajim – unuci u 48,14:
  - Jakov daje prednost mlađemu
- Zaključak u 49,3-27 (vidi v28):
- Svi sinovi blagoslovljeni

Rembrandt, Jakov blagoslivlja Josipove sinove, 1656

Matthias Scheits, Jakov blagoslivlja sinove, 1672.

Rp5100 Biblija - Stari Zavjet 2017./2018.
utorak 11:15, petak 8:15
amdg.ffrz.hr → nastava

Mojsije – osloboditelj

u Knjizi Izlaska

Izl 1,1 ואלה שמות

ve 'éllœ šemôt

“**A** ovo su imena...”

= nastavak na Post

hebr. *Šemot*

Mojsijevo zvanje (Izl 3,1–4,17)

- ❑ 2x “Mojsije” – obraćenje, zvanje (3,4)
- ❑ שלח *šālah* poslati – הלך *hālak* ići (v10)
- ❑ 1. naznaka nevolje (v7.9);
  - Jad, muka (v7), vapaj (v9)
- ❑ 2. nalog (v10): Izvedi narod moj!
- ❑ 3. prigovor
- ❑ 4. obećanje (v12): Ja ću biti s tobom
- ❑ 5. znak potpore (4,2-4.6s.9)
  - Štap/zmija (2-4), ruka (6s), voda/krv (9)
- ❑ 3 objekta prigovora (3,11.13;4,1)
  - Mojsije – Bog – narod

Tajanstveni sugovornik

- “glasnik Jahvin” (Izl 3,2) – יהוה – “Bog” Elohim (v4) Abraham, Izak, Jakov i (v6)?
  - Amram (6,20)
- יהוה = “Ja sam koji jesam” (3,14)
  - “Bit ću, tko god da ću biti”
= uzvišenost, sloboda
    - Bez obuće (3,5)
  - Spomen za naraštaje (3,15)
  - Milostiv kome sam milostiv (33,19b)
- עמי ‘amî moj narod (3,7.10)
- ירד *jarad* sići (3,8)

Božja pedagogija

□ pet Mojsijevih poteškoća

■ od krize identiteta **3,11; 4,10**

□ Tko sam ja? (3,11)

□ Težak na jeziku (4,10)

■ do izvlačenja (Izl **4,13**)

□ Šalji koga hoćeš...? (4,13)
– ne bi li ipak netko drugi...?

□ pedagoški postupak

■ dugačak i otvoren razgovor (3,1-4,17)

■ Bog sama sebe očituje (3,14)

■ ne skriva osjećaje (**4,14**)

□ ljutnja

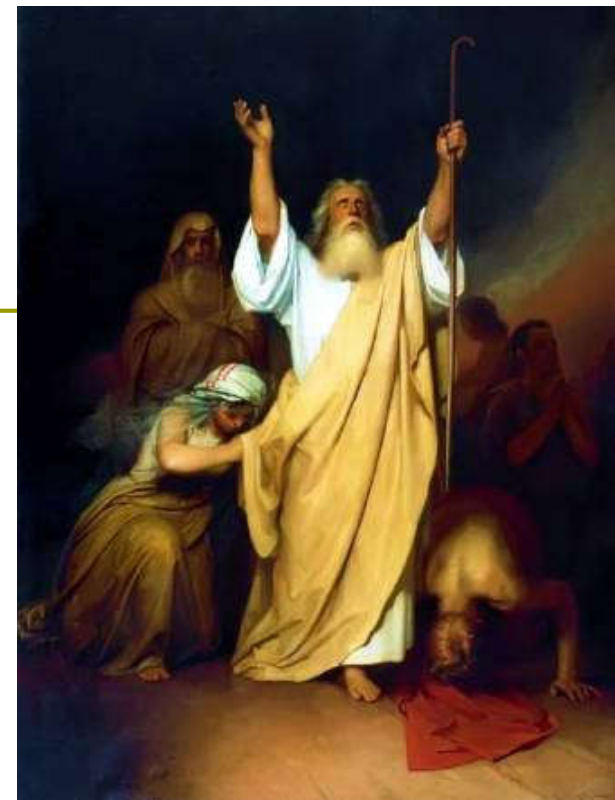
Slika Izlaska (Izl 14)

- **Vjera, steći pouzdanje**
(אמן Izl 14,31 usp. Post 15,6)
  - *Tko? U koga?*
- **Zajednica, narod**
- **u Boga i Mojsija (usp. 4,1)**
  - “Ako mi ne vjeruju?” (4,1)
  - *Stanje u 14,10:*
- **Velik strah (ירא), krik (צעק *ṣā‘aq*) 14,10**
  - *Izopačenje u 11s?*
- **Napad na Mojsija (11s)**
  - **Egipat nema grobnih mjesta?**
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
  - **Bolje robovati (12)**

Precizna pedagogija

- Mojsijev postupak u Izl 14,13:
- “Ne bojte se!” (ירא)
  - – korijen problema iz v10 (ירא)
  - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana...
  - → “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- יִשַׁע *jaša* ‘spasiti – usred voda
  - Mojsijevo iskustvo u Izl 2 + 14,13.30; 15,2
  - “Gledajte *spasenje!*” (v13)
  - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
  - “Postao mi je *spasenje*” (15,2)
- Krik צַעַק *šā‘aq* “Što vičeš k meni!” (14,15)
  - (HB, LXX, Vg i Šarić)
  - Mojsije Bogu (צַעַק *šā‘aq* usp. narod u 14,10)

Božja pobjeda

- יהוה će se boriti za vas (Izl 14,14)
- = Bog čini bezopasnim (14,24s)
  - המם *hāmam* zbuniti, blokirati (24)
  - Blokirani kotači (25)
  - “Egipat” (26x), ne “Egipćani”
- Svrha: 14,4.18.25?
  - “Egipat će spoznati...” v4.18
  - *Tko i što govori u v25?*
  - Egipat: “יהוה se bori za njih” – spoznaja Boga
- Slika otkupljenja: 14,16.22.29 – nalog, opis, sažetak
- “Posred po mora po suhome”

Deset zapovijedi – δεκα λογοι (Izl 34,28 Pnz 10,4)

Sadržaj i kontekst

Aktualan sadržaj

- Prva zapovijed koja navodi svrhu (usp. Ef 6,2) u Izl **20,12**?
- Poštuj svoga oca i svoju majku! (אב 'ab, אם 'em Izl 20,12; Pnz 5,16)
  - Za koga dan počinka u Izl **20,10**?
- Ne radi ni ti, ni tvoj sin i ni tvoja kći! (בת *ben*, בן *bat* Izl 20,10; Pnz 5,14)
  - Božja revnost u Izl 20,5?
- “brinem se za krivnju otaca i kod sinova...” (Izl 20,5; Pnz 5,9)
  - פקד *paqad* “pobrinuti se”
  - = OBITELJ

Sugovornik Božji

- **Izl 20,1-17 / Pnz 5,6-21**
- **Cjelovit dijaloški tekst (“Ti”)**
  - **Obećanje prije zapovijedi (Izl 19,5s)**
- **5x “יהוה” tvoj Bog” koji sam te izveo (Izl 20,2)**
- **Izl 20,5.7.10.12:**
  - **Bog revan, koji se brine za krivnju predaka i kod potomaka (v5)**
  - **Ime – ne isprazno izgovarati (v7)**
  - **pripada mu sedmi dan (v10)**
  - **onaj koji ti daje tlo pod nogama na kojem možeš dugo živjeti (v12)**

Istovjetno u Izl 20 i Pnz 5

- Utemeljenje: ja sam te izveo... v2/v6
  - *Stoga nećeš imati drugih bogova*
  - *Zato ćeš čuvati život, brak, vlasništvo, istinu...*
  - v3; v7:
- Zabrana drugih bogova
  - v5s; v9s:
- Zabrana klanjanja idolima i obrazloženje
  - v7; v11
- Čuvanje Božjeg imena
  - v13-15; v17-19
- Ne ubij, ne razaraj brak, ne kradi

Razlike

- Razlog za Dan Gospodnji u **Izl 20,11; Pnz 5,15?**
    - Izl: počinak Božji, svetost
    - Pnz: izlazak + socijalna dimenzija:
    - “sam si bio sluga”
  - Tko govori u **Izl 20,1; Pnz 5,1?**
  - Bog (Izl) ↔ Mojsije (Pnz)
  - Dodatak u Pnz **5,12.16?**
  - Mojsijeve riječi Izraelu:
  - “Kao što ti je *zapovjedio* Jahve, Bog tvoj” (roditelji, subota)
  - “ove riječi” 20,1 ↔ **4,44**
  - תורה *tôrâ* Zakon (Pouka)
- Kada: **Izl 19,1.16; Pnz 1,3?**
  - Izl: 3. mjesec – od Izlaska (19,1), 3. dan (v16)
  - Pnz: 1. 11. 40.
    - Gdje: **Izl 19,11.18.20.23; Pnz 4,46-49?**
  - Izl: brdo Sinaj
  - Pnz: istočno od Jordana, u dolini

